

2014. №9. Частина 1. С. 80-84

2. *Марченко В.М. Харитоненко Д.В.* Сучасні тенденції розвитку малого підприємництва в Україні. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2021. №18. С. 25-38.

3. *Попський А.Р.* Регіональні програми розвитку малого підприємництва як інструмент державного управління. *Науковий вісник «Демократичне врядування»*. 2014. №14. С. 12-23.

4. *Іванян Д.Г.* Проблеми ведення малого бізнесу в Україні. *Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. молодих вчених і студентів. (19 лютого 2021 р.)* Львів: Львівський торговельно-економічний університет, 2021. 344 с.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

*Харченко В.В., здобувач вищої освіти,
vladislavhar97@gmail.com*

*Науковий керівник: Гнип Н.О., к.е.н., доцент
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський банківський інститут»*

Оцінка фінансового потенціалу підприємства є важливим процесом при оцінці його діяльності у управлінні ним. Від неї безпосередньо залежить майбутнє фірми, оскільки ця інформація також буде враховуватись при прийнятті управлінських рішень.

Фінансовий потенціал впливає на фінансові, кредитні, інвестиційні, інтеграційні та інші відносини між суб'єктами господарювання. Для розробки успішної стратегії, оцінки перспектив і визначення нових напрямів розвитку підприємства, а також для обґрунтування доцільності його інвестування потрібна усебічна оцінка підприємства.

На сьогодні Україна є країною, що розвивається і як наслідок поступово стає більш привабливим середовищем для внутрішніх та зовнішніх інвесторів. Для оцінки доцільності інвестицій у підприємство аналізуються показники його діяльності його перспективи та потенціал, зокрема і фінансовий.

Сьогодні в Україні на жаль надається перевага саме фінансовій звітності, тобто звітуванню про результати діяльності за певний період, а питання потенціалу майже не розглядається. Як наслідок наявна проблема з оцінкою фінансового потенціалу підприємства, що

проводиться окремими підприємствами на власний розсуд та різними способами через відсутність єдиного алгоритму розрахунку та

Це визначає актуальність та необхідність поглибленого дослідження сутності фінансового потенціалу, методів його оцінки та реалізації на українських підприємствах.

Аналізом фінансового потенціалу суб'єкта господарювання є комплексне аналітичне дослідження його фінансових можливостей і фінансових ресурсів, джерел формування, способу розподілу, раціональності та ефективності використання у господарській діяльності суб'єкта господарювання[1].

Основою методів оцінки рівня використання фінансового потенціалу компанії є аналіз результатів її діяльності за окремими напрямками з урахуванням впливу факторів та виявлення резервів для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Одним із методів оцінки фінансового потенціалу та ефективності управління ним є метод нормативної системи значень показників, який передбачає формування еталонної динаміки фінансового стану підприємства та її порівняння з фактичною.

Даний метод полягає в визначенні фактичних темпів зростання обраних показників та заміні отриманих величин рангами. Таким же чином можна отримати реальну динаміку та порівняти її з еталонною.

Відхилення реальної динаміки від еталонної, що виражене у вигляді коефіцієнта кореляції цих двох рядів, буде репрезентувати інтегральну оцінку цієї реальної динаміки.

Ключовими показниками, на яких базується даний метод є: чистий прибуток; валовий прибуток; виручка від реалізації продукції; грошові кошти; оборотні активи; поточні зобов'язання; довгострокові зобов'язання.

Динаміка кожного із цих показників визначається як темп його зростання або спаду. Наведена вище система складається із семи показників, то тому з них, який повинен мати найвищий темп зростання, присвоюється ранг 1, а тому, який повинен мати найнижчий темп зростання, присвоюється ранг 7[3].

Наступним кроком при оцінюванні фінансового потенціалу підприємства є визначення відхилення динаміки розвитку від еталонної за допомогою коефіцієнта кореляції рангів

Зробити висновок що до значущості отриманих результатів можна на основі щільності зв'язку фактичних та еталонних рангів за допомогою шкали Чеддока, наведеної в таблиці 1[3].

Таблиця 1 - Шкала Чеддока

Показник сили зв'язку	Відсутній	Слабкий	Помірний	Помітний	Високий	Дуже високий
Показник	0	0,1–0,3	0,3–0,5	0,5–0,7	0,7–0,9	0,9–0,99

Як наслідок, використання методу нормативної системи значень показників для оцінювання фінансового потенціалу підприємств дає нам змогу проаналізувати динаміку економічного розвитку підприємства та його фінансовий потенціал.

Розглянемо на прикладі Комунального підприємства «Харківський метрополітен» розрахунок фінансового потенціалу останнім методом за 2018-2019 та 2019-2020 роки[4].

Таблиця 2 - Інтегральна оцінка динаміки розвитку Комунального підприємства «Харківський метрополітен» за 2018-2019 роки

Показники	2018	2019	Зміни	Фактичні ранги	Еталонні ранги	Відхилення	X ²
ЧП	-333880	-218131	0,653322	6	1	-5	25
ВП	-271490	-265267	0,977078	4	2	-2	4
ВР	875883	1276152	1,456989	2	3	1	1
ГК	5463	2851	0,521874	7	4	-3	9
ОА	82176	134610	1,63807	1	5	4	16
ПЗ	271764	387196	1,424751	3	6	3	9
ДЗ	237329	212256	0,894353	5	7	2	4

Коефіцієнт кореляції за 2018-2019 роки становить:

$$r = 1 - \frac{6 \cdot 68}{7(7^2 - 1)} = -0,21$$

Таблиця 2 - Інтегральна оцінка динаміки розвитку Комунального підприємства «Харківський метрополітен» за 2019-2020 роки

Показники	2019	2020	Зміни	Фактичні ранги	Еталонні ранги	Відхилення	x2
ЧП	-218131	-258926	1,18702	3	1	-2	4
ВП	-265267	-362389	1,366129	2	2	0	0
ВР	1276152	860936	0,674634	7	3	-4	16
ГК	2851	7706	2,702911	1	4	3	9
ОА	134610	151557	1,125897	5	5	0	0
ПЗ	387196	451155	1,165185	4	6	2	4
ДЗ	212256	234115	1,102984	6	7	1	1

Коефіцієнт кореляції за 2019-2020 роки становить:

$$r = 1 - \frac{6 \cdot 34}{7(7^2 - 1)} = 0,39$$

Як ми бачимо, протягом 2018-2019 років коефіцієнт кореляції мав від'ємне значення, що свідчить про відсутній зв'язок між показниками. У 2019-2020 роках значення коефіцієнта кореляції склало 0,39, що свідчить про помірний зв'язок між показниками.

Проаналізувавши отримані результати, можна сказати, підприємство протягом досліджуваного періоду є нестабільним та має низький фінансовий потенціал, проте спостерігається позитивна динаміка управління підприємством, про що свідчить значне підвищення коефіцієнта кореляції, розрахованого за цією методикою.

Отже, фінансовий потенціал суб'єкта господарювання є важливим показником характеристики досліджуваного підприємства, що впливає на як на управлінські рішення з боку керівництва, так і на можливість залучення інвестиційного капіталу та на його подальший розвиток в цілому.

Існує багато методів оцінки фінансового потенціалу, в основі яких лежить аналіз фінансової звітності підприємства та динаміка основних показників.

Одним із таких методів є метод нормативної системи значень показників, який дозволяє оцінити показники діяльності того чи іншого підприємства в часі і кожен показник характеризує підприємство не в окремо взятий момент часу, а за певний період, зазвичай за рік. Як наслідок даний метод можна вважати більш точним та ефективним.

На досліджуваному підприємстві коефіцієнт кореляції за 2018-2019 роки становить -0,29, а в 2019-2020 роках вже становить 0,39. Обидва значення свідчать про низький рівень фінансового потенціалу підприємства, проте динаміка зміни свідчить про позитивні тенденції.

Література.

1. Маслак О.І. Особливості оцінювання економічного потенціалу підприємства в умовах циклічних коливань *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 1. С. 121–127.

2. Возняк Г. В. Фінансовий потенціал підприємств регіону: підходи до розуміння. *Вісник Університету банківської справи Нац. Банку України*. 2010. Вип. 2 (8). С. 27-45.

3. Бугай В.З., Білий Є.Л. Оцінка динаміки розвитку активів підприємств чорної металургії. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Економічні науки.* 2008. № 1 (3). С. 28–33.

4. Офіційний сайт КП «Харківський метрополітен» [Електронний ресурс]. URL : <https://www.metro.kharkov.ua/> (Дата звернення 01.10.2021).

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

*Хорошилов М.С., здобувач вищої освіти,
hia23@ukr.net*

*Науковий керівник: Хорошилова І.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Власний капітал є основою для започаткування і здійснення господарської діяльності будь-якого підприємства, одним із найістотніших і найважливіших показників. Економічна важливість власного капіталу і багатогранність його структури обумовлюють необхідність проведення правильного та достовірного обліку. Незважаючи на певні спади економіки, спричинені пандемією процес переходу України до ринкової економіки є невідворотним та викликає необхідність удосконалення методики бухгалтерського обліку. Насамперед інтерес викликають відносини власності, з позиції підприємства це безумовно власний капітал. Актуальність дослідження пов'язана з тим, що діяльність підприємств в сучасних ринкових умовах, змушує приділяти все більше уваги на формування власного капіталу, так як від нього залежить безпосереднє його створення.

Роботи вітчизняних і зарубіжних вчених присвячені аспектам формування власного капіталу підприємств, зокрема це роботи: С. Баймуханової, Л. Безкоровайної, Ф. Бутинця, Т. Гонтар, А. Горбатенко, Т. Городньої, Л. Дивини, Т. Королюк, В. Максимової, О. Овчар, К. Рижкової, В. Саварина, В. Сопко, Н. Шури та інших. Проаналізувавши їхні дослідження нами виявлено, що низка питань щодо формування власного капіталу не отримали достатнього висвітлення.

За даними фінансової звітності вітчизняних підприємств, частка власного капіталу в структурі пасивів складає від 36,8 до 60 %. Інформацію про процес формування власності, обсяг прав власників та стан використання власного капіталу як основи господарської